

**ИЗВЕШТАЈ О СТЕПЕНУ
УСКЛАЂЕНОСТИ
ПЛАНИРАНИХ И
РЕАЛИЗОВАНИХ
АКТИВНОСТИ ИЗ
ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА**

**За период од
01.01.2023.
до
30.09.2023.**

Финансије, октобар 2023. год.

САДРЖАЈ

Увод.....	3
Основни подаци о акционарском друштву	3
Физички обим активности за I-IX 2023. године	5
1.1. Капацитети ЕМС АД на дан 30.09.2023. године	5
1.2. Испорука електричне енергије за I-IX 2023. године	8
2. Финансијски показатељи за I-XI 2023. године	9
2.1. Биланс стања	9
2.2. Извештај о токовима готовине	10
2.3. Биланс успеха	10
2.3.1. Укупан приход	10
2.3.2. Укупан расход.....	14
2.4. Резултат пословања.....	17
3. Инвестиције	18
4. Финансијска средства за набавку добара, радова и услуга за обављање делатности и средства за посебне намене	19
5. Елементи за сагледавање политике цена услуга за приступ систему за пренос електричне енергије	19
6. Констатације	20

Увод

Акционарско друштво „Електроурежа Србије“ Београд је у обавези да у складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о обрасцима тромесечних извештаја о реализацији годишњег програма пословања јавних предузећа (Службени Гласник РС, бр.131/21, од 30.12.2021. године) у року од 30 дана од дана истека тромесечја достави Министарству привреде Извештај о реализацији Годишњег програма пословања.

Влада Републике Србије је на седници одржаној 19.01.2023. године дала сагласност на Годишњи програм пословања Акционарског друштва „Електроурежа Србије“ Београд за 2023. годину (решење 05 Број: 023-11323/2022-1).

Такође, Влада Републике Србије је на седници одржаној 9.03.2023. године дала сагласност на Годишњи програм о изменама и допунама годишњег програма пословања Акционарског друштва „Електроурежа Србије“ Београд за 2023. годину (решење 05 Број: 023-1997/2023).

Основни подаци о акционарском друштву

Јавно предузеће за пренос електричне енергије и управљање преносним системом Електроурежа Србије Београд (ЈП ЕМС) основано је Одлуком Владе Републике Србије 05 број 023-397/2005-1 од 27. јануара 2005. године (Службени гласник РС бр. 12/2005), ради обављања делатности преноса електричне енергије, управљања преносним системом и организације тржишта електричне енергије.

Дана 08.11.2016. године ЈП ЕМС је регистрацијом у Агенцији за привредне регистре, променило правну форму и постало нејавно акционарско друштво (ЕМС АД) у потпуности у власништву Републике Србије. Претходно, Влада Републике Србије је на седници одржаној 27.10.2016. године донела одлуку број 05 број 023-10172 о промени правне форме ЈП ЕМС.

НАЗИВ ФИРМЕ	АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЕЛЕКТРОУРЕЖА СРБИЈЕ БЕОГРАД
Претежна делатност	Шифра делатности: 35.12, – Назив делатности: пренос електричне енергије. Претежна делатност Друштва обухвата пренос електричне енергије и управљање преносним системом у складу са законом којим се уређује енергетика као делатност од општег интереса
Привредна грана	Индустрија - енергетика, производња електричне енергије, гаса и воде
Облик организовања	Акционарско друштво, решење Владе РС 05 број 023-10172/2016 од 27. октобра 2016. године
Матични број у регистру разврставања	2 0 0 5 4 1 8 2
ПИБ	СР 1 0 3 9 2 1 6 6 1
Основано први пут	Одлуком Владе РС 27. јануара 2005. године.
Надлежно министарство	Министарство рударства и енергетике, Министарство привреде
Веб сајт и мејл адреса	www.ems.rs ; ems@ems.rs
Седиште	Београд, Кнеза Милоша 11
Организација	Дисперзивна, капацитети по целој територији Републике

Зависна привредна друштва - Акционарско друштво Електроурежа Србије је оснивач три зависна привредна друштва, који обављају послове који не припадају основним делатностима АД, чији је капитал у потпуности у власништву ЕМС АД:

1. Привредно друштво за изградњу електроенергетских објеката „Електроисток–Изградња“ д.о.о. Београд.
2. Привредно друштво за пројектовање, консалтинг и инжењеринг електроенергетских и телекомуникационих објеката и система „Електроисток - Пројектни биро“ д.о.о. Београд.
3. Друштво са ограниченом одговорношћу за консултантске активности у вези са пословањем и осталим управљањем „EMS SERVICES“ д.о.о. Београд

Такође, **Акционарско друштво Електроурежа Србије је:**

- 1) члан са уделом од 25% у Привредном друштву Електроенергетски координациони центар д.о.о. Београд
- 2) члан са уделом 33,33% у Привредном друштву Центар за координацију сигурности СЦЦ д.о.о. Београд
- 3) акционар са учешћем од 75% у акцијском капиталу привредног друштва SEEPEX а.д. Београд.
- 4) акционар са учешћем од 15% у акцијском капиталу привредног друштва Црногорски Електропреносни Систем АД Подгорица (21.926.532 акција)
- 5) акционар са 4% у аукционој кући Joint Allocation Office Luxemburg

Напомињемо да је у априлу 2023. године извршен пренос акција SEEPEX АД на Алпско-јадранско дунавску берзу електричне енергије (ADEX) у Централном регистру хартија од вредности и да је остало да се изврши регистрација промене у АПР-у. ЕМС АД је власник 33,33% акција АДЕХ-а.

Физички обим активности за I-IX 2023. године

1.1. Капацитети ЕМС АД на дан 30.09.2023. године

Трансформаторске станице

Према стању на дан 30.09.2023. године предузеће са капацитетима на Косову и Метохији који су под привременом управом УНМИК, располаже са 54 постројења и 86 трансформатора укупне инсталисане снаге од 18.174 MVA. Без података за Косово и Метохију, а са ТС Валач, предузеће располаже са 48 постројења и 76 трансформатора, укупне инсталисане снаге од 16.682,50 MVA.

ТС - Капацитети постројења по погонима са проценом стања на дан 30.09.2023. године без података за Косово и Метохију са ТС Валач:

Преносни однос	Погон преноса	Бр постројења	Бр постројења	Бр трансформ	Бр трансформ	Инстал. снага	Инстал. снага	Степен реализације %
		30.09	План	30.09.	План	30.09.	План	
		2023	2023	2023	2023	2023	2023	
		(ком)	(ком)	(ком)	(ком)	(MVA)	(MVA)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7/8*100
400/x	БЕОГРАД	9	9	11	11	3.900,00	3.900,00	100
	БОР	2	2	2	2	600,00	600,00	100
	ВАЉЕВО							
	КРУШЕВАЦ	3	3	5	5	1.600,00	1.600,00	100
	НИШ	3	3	6	6	1.900,00	1.900,00	100
	НОВИ САД	5	5	8	8	2.600,00	2.600,00	100
	УКУПНО	22	22	32	32	10.600,00	10.600,00	100
220/x	БЕОГРАД	6	6	11	11	2.550,00	2.550,00	100
	БОР							
	ВАЉЕВО	6	6	9	9	1.231,50	1.231,50	100
	КРУШЕВАЦ	1	1	4	4	800,00	800,00	100
	НИШ							
	НОВИ САД	1	1	4	4	750,00	750,00	100
	УКУПНО	14	14	28	28	5.331,50	5.331,50	100
110/x	БЕОГРАД	6	8	7	7	483,50	483,50	100
	БОР	4	4	1	1	10,00	10,00	100
	ВАЉЕВО	1	1	3	3	83,00	83,00	100
	КРУШЕВАЦ			2	2	63,00	63,00	100
	НИШ							
	НОВИ САД			1	1	20,00	20,00	100
	УКУПНО	12	14	16	16	751,00	751,00	100
У	БЕОГРАД	21	23	29	29	6.933,50	6.933,50	100
К	БОР	6	6	3	3	610,00	610,00	100
У	ВАЉЕВО	7	7	12	12	1.314,50	1.314,50	100
П	КРУШЕВАЦ	4	4	11	11	2.463,00	2.463,00	100
Н	НИШ	3	3	6	6	1.900,00	1.900,00	100
О	НОВИ САД	6	6	13	13	3.370,00	3.370,00	100
	ОБИЛИЋ	1	1	2	2	91,50	91,50	100
	УКУПНО	48	50	76	76	16.682,50	16.682,50	100

Објекти под управом УНМИК-а на КиМ						
400/х ОБИЛИЋ УНМИК	1		2			800,00
220/х ОБИЛИЋ УНМИК	3		4			600,00
110/х ОБИЛИЋ УНМИК	2		4			91,50
УКУПНО УНМИК	6		10			1.491,50
Укупно	54		86			18.174,00

План капацитета се исказује на нивоу године, а праћење реализације се врши по кварталима. Поређење је извршено у односу на укупан план за 2023. годину.

У складу са планом за 2023. годину прикључено је разводно постројење на преносни систем и то:

Објекти 110kV:

- Повећање броја објеката због пуштања у пробни рад ПРП Бор 5.

До краја 2023. године, капацитети ЕМС АД ће се повећати у броју објеката и стању капацитета и то:

Објекти 110 kV:

Пројекти прикључења:

- Преузимање ПРП Кривача
- Преузимање ПРП Костолац

Далеководи

Укупна дужина далеководне мреже у ЕМС АД на дан 30.09.2023. године износи 11.023,34 km. Без података за Косово и Метохију дужина далековода износи 9.971,11 km.

ДВ ЕМС АД - дужина далековода са проценем стања на дан 30.09.2023. године

Подручје преносног система	110 на 35 kV		110 kV			220 kV		400 kV		Укупно 30.09.2023.	План 2023	Степен реализације (30.09./план)
	I сис.	II сис.	I сис.	II сис.	III сис.	I сис.	II сис.	I сис.	II сис.			
	km	km	km	km	km	km	km	km	km			
Београд	0,00	41,12	819,83	530,17	1,47	255,51	87,72	363,42	175,29	2.274,53	2.264,66	100
Бор	25,87	34,92	458,05	48,91	0,00	0,00	0,00	235,78	0,00	803,53	848,21	95
Ваљево	15,70	0,00	789,82	242,33	0,00	956,58	15,38	0,00	0,00	2.019,81	2.025,36	100
Крушевац	33,06	0,00	889,46	104,71	0,00	266,65	0,00	369,65	0,00	1.663,53	1.668,14	100
Ниш	44,33	10,28	587,84	81,33	0,00	0,00	0,00	226,53	0,00	950,31	957,31	99
Нови Сад	0,00	0,00	1.444,08	78,07	0,00	186,81	0,00	484,83	15,79	2.209,58	2.209,57	100
Обилић-ЕМС	0,00	0,00	49,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	49,80	49,80	100

EMC без КиМ	118,96	86,32	5.038,88	1.085,52	1,47	1.665,55	103,10	1.680,21	191,08	9.971,09	10.023,05	99
Обилић-УНМИК	0,00	0,00	563,05	14,52	0,00	285,02	9,99	179,65	0,00	1.052,23	1.052,23	100
Укупно	118,96	86,32	5.601,93	1.100,04	1,47	1.950,57	113,09	1.859,86	191,08	11.023,32	11.075,28	100

Планирана дужина далеководне мреже се исказује на нивоу године, а праћење реализације се врши по кварталима.

Разлика у дужини далеководне мреже 30.09.2023. у односу на план за 2023. годину износи 51,94 km и настала је услед незавршених планираних инвестиционих активности на далеководима:

- Подручје преносног система Београд:
 - Увођење ДВ 110kV бр. 1144Б ТЕ Костолац А - ТС Смедерево 3 у ТС Пожаревац 2, дужине 2x4,7 km.
 - Увођење ДВ 110kV бр. 1128/1 ТЕ Костолац А – ТС Рудник 1 у ПРП Костолац, дужине 1x0.1 km.
- Подручје преносног система Ваљево:
 - ДВ 110 kV бр. 134/2 ХЕ Златибор -Кокин Брод, увођење у ТС Бистрица, дужине нове трасе око 1x11,25 km и рушење постојеће дужине око 1x5,7 km.
- Подручје преносног система Крушевац:
 - ДВ 110kV бр. 123/2 ТС Аранђеловац – ТС Топола, увођење у ТС Аранђеловац (2x2,4 km) и рушење постојеће дужине око 1x0,18 km.
- Подручје преносног система Ниш:
 - Надземна деоница МВ 2x110 kV ТС Ниш 2 – ТС Ниш 6 (2x3,5 km).
- Подручје преносног система Бор:
 - Увођење ДВ 110kV бр. 167 ТС Бор 2 - ТС Бор 3 у ПРП Бор 5, дужине 1x3 km. ДВ 110kV бр. 169 ТС Бор 2 - ТС Бор 3 је уведен у ПРП Бор 5 и разлика 3.04 km.
 - ДВ 110 kV ТС Нересница - ПРП Кривача дужине 19.4 km.

Каблови

Укупна дужина кабловске мреже у EMC АД на дан 30.09.2023. године износи 54,66 километара.

КБ EMC АД - дужина каблова са процењеним стањем на дан 30.09.2023. године

Погон преноса	35 kV	110 kV	Укупно 30.09.2023.	План	Степен реализације
				2023	(30.09./план)
Београд		44,64	44,64	45,48	98
Крушевац	0,00	5,60	5,60	5,60	100
Ниш	0,47	0,00	0,47	7,87	6
Нови Сад		3,95	3,95	3,95	100
УКУПНО	0,47	54,19	54,66	62,90	87

Разлика у дужини кабловске мреже 30.09.2023. године у односу на план за 2023. године износи 8,24 km, наступила је из следећих разлога:

- Подручје преносног система Београд:
 - Друга фаза замена КБ 110 kV бр. 171 ТС Београд 1 – ТС Београд 6 нова траса 2.451 km, напуштена траса 2,6 km
 - КБ 110 kV бр. 1286 ТС Обреновац – ТС ТЕНТ А СП дужине 1x0,985 km
- Подручје преносног система Ниш:
 - Подземна деоница МВ 2x110 kV ТС Ниш 2 – ТС Ниш 6 (2x3,7 km)

1.2. Испорука електричне енергије за I-IX 2023. године

Укупна преузета енергија за I-IX 2023. године износи 30.728 GWh (без података за Косово и Метохију) што је за 3% мање од планираних количина.

Остварени губици енергије у преносу (без података за Косово и Метохију) износе 672 GWh и за 11% су већи од планираних. Просечна стопа губитака за период I-IX 2023. године износи 2,19%.

Процена губитака за 2023. годину извршена је на основу историјских укупних губитака у преносном систему.

Испоручена електрична енергије у GWh (без података за КиМ)*

Елементи	Остварено	План	План	Остварење	Индекс	
	I-IX 2022	2023	I-IX 2023	I-IX 2023	4/3	4/1
	1	2	3	4		
Укупно преузета енергија	29.933	43.530	31.659	30.728	97	103
Губици у преносу	591	823	603	672	111	114
Испоручена енергија	29.342	42.707	31.056	30.057	97	102
Стопа губитака у преносу	1.98%	1.89%	1.90%	2,19%	115	111

*не располажемо подацима са подручја Косова и Метохије

2. Финансијски показатељи за I-IX 2023. године

2.1. Биланс стања

Образац биланса стања на дан 30.09.2023. године налази се у прилогу.

Актива

Према стању 30.09.2023. године у пословним књигама ЕМС АД средства предузећа (актива) износе 112.168 милиона динара и за 1% је мања у односу на планирану билансну позицију.

Стална имовина на дан 30.09.2023. године износи 103.544 милиона динара и за 5% је мања у односу на планирану билансну позицију, односно за 4.973 милиона динара. Одступања на овој билансној позицији се јављају највише због мање реализованих билансних позиција земљишта, грађевинских објеката, постројења и опреме, као и аванса за некретнине, постројења и опрему у односу на планиране.

Обртна имовина на дан 30.09.2023. године износи 8.624 милиона динара и већа је у односу на планирану за 4.079 милиона динара. Одступања на овој билансној позицији се јављају највише због:

- готовина која је већа за 2.012 милиона динара
- краткорочних активних временских разграничења која су већа за 2.847 милиона динара

Пасива

Према стању 30.09.2023. године у пословним књигама ЕМС АД извори средстава (пасива) износе 112.168 милиона динара и за 1% је мања у односу на планирану билансну позицију.

Капитал на дан 30.09.2023. године износи 79.583 милиона динара и за 7% је већи у односу на планирану билансну позицију, односно за 5.013 милиона динара. До одступања на овој билансној позицији је дошло због већег стања на позицији нераспоређени добитак ранијих и текуће године.

Дугорочна резервисања и обавезе на дан 30.09.2023. године износе 12.719 милиона динара и за 11% су мања у односу на планиране, односно за 1.611 милиона динара. Одступања на овој билансној позицији се јављају највише због дугорочних кредита, зајмова и обавеза по основу лизинга у земљи који су мањи у односу на планиране.

Краткорочне обавезе на дан 30.09.2023. године износе 10.431 милиона динара и за 48% су мања у односу на планиране. До одступања на овој билансној позицији је дошло највише због мањег стања на позицији краткорочна пасивна временска разграничења у односу на планирана.

Биланс стања је статички извештај (извештај на дан) услед чега је планирање билансних позиција сложено.

2.2. Извештај о токовима готовине

Реализовани нето прилив из пословних активности износи 4.521 милиона динара и већи је у односу на планирани највише због већег прилива по основу продаје и примљених аванса у односу на исплате добављачима и дате авансе.

Реализовани нето одлив из активности инвестирања износи 5.761 милиона динара и за 23% је мањи од планираног највише због мањег одлива по основу куповине нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и средстава.

Реализовани нето прилив готовине из активности финансирања износи 1.273 милиона динара и за 82% је мањи од планираног највише због смањења прилива по основу краткорочних, дугорочних кредита и осталих краткорочних обавеза.

У периоду I-IX 2023. године друштво је уредно измиривало обавезе према држави и запосленима. Обавезе према добављачима су измириване уз одређена кашњења која су последица неблагоприятног измиривања обавеза Електродистрибуције Србије доо Београд према ЕМС АД. Неизмирене обавезе Електродистрибуције Србије доо Београд по основу приступа систему за пренос електричне енергије на дан 30.09.2023. године износе 851 милиона динара.

2.3. Биланс успеха

2.3.1. Укупан приход

Укупан приход остварен у периоду I-IX 2023. године износи 31,5 милијарди динара и састоји се из:

Ред. бр	Приходи (000 дин)	План 2023	План I-IX 2023	Остварење I-IX 2023	Индекс	Индекс
	1	2	3	4	4/2*100	4/3*100
I (1-6)	Пословни приходи	56.404.807	42.084.395	31.318.637	56	74
1	Приходи од приступа систему за пренос електричне енергије	21.369.683	15.638.536	14.927.274	70	95
2	Приход од продаје ел. ен. за систем ЕМС (балансна енергија)	25.704.000	19.278.000	8.628.272	34	45
3	Приходи по ИТС методологији и алокације прекограничних преносних капацитета	5.033.963	3.879.831	6.714.734	133	173
4	Приходи од прикључака објеката на преносну мрежу	720.851	659.287	177.718	25	27
5	Приход од услуга трећих лица	3.220.582	2.410.628	648.971	20	27
6	Инвестиције у сопственој режији	30.000	22.500	23.084	77	103
7	Остали пословни приходи	325.728	195.613	198.584	61	102
II	Финансијски приходи	29.148	5.586	175.721	603	3.146
III	Остали приходи	42.500	16.500	40.509	95	246
V (I-III)	Укупан приход	56.476.455	42.106.481	31.534.867	56	75

Пословни приходи

Пословни приход је остварен у износу од 31,3 милијарди динара.

Приход од приступа систему за пренос електричне енергије за I- IX 2023. године остварен је у износу од 14,9 милијарди динара што је за 711 милиона динара мање од планираног износа.

Приход од приступа систему за пренос електричне енергије по тарифним елементима реализован је према тарифи на коју је Агенција за енергетику Републике Србије дала сагласност на седници одржаној 24.09.2021. године (Одлука о давању сагласности на Одлуку о одређивању цена за приступ систему за пренос електричне енергије бр. 501/2021-Д-02/1).

Остварен приход од приступа систему за пренос електричне енергије по тарифним елементима и тарифним ставовима дат је следећом табелом:

<i>Тарифни елемент (хиљ. дин)</i>	<i>Тарифни став</i>	<i>План 2023</i>	<i>План I-IX 2023</i>	<i>Остварење I-IX 2023</i>	<i>Индекс</i>	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>5/4*100</i>	<i>7</i>
Активна енергија	Виша тарифа	11.620.799	8.442.027	8.072.676	96	65%
Активна енергија	Нижа тарифа	2.347.748	1.707.404	1.658.883	97	
Активна енергија		13.968.547	10.149.431	9.731.559	96	
Реактивна енергија	(cosfi>=0.95)	1.743.841	1.263.459	1.092.237	86	10%
Реактивна енергија	(прекомерна)	358.082	257.113	213.439	83	
Реактивна енергија		2.101.924	1.520.572	1.305.676	86	
Активна снага	Обрачунска (одобрена)	5.073.881	3.805.411	3.775.982	99	25%
Активна снага	(прекомерна)	225.332	163.122	114.057	70	
Снага		5.299.213	3.968.533	3.890.039	98	
<i>Приход од приступа и коришћења преносне мреже</i>		21.369.683	15.638.536	14.927.274	95	100%

Приходи по основу балансног механизма и балансне одговорности остварени су у износу од 8,6 милијарде динара и мањи су за 10,6 милијарди динара у односу на планиране. Ниво цена на тржишту електричне енергије диктрира понашање учесника на тржишту, тако да су балансно одговорне стране принуђене да се што боље балансирају и организују своје планове рада како би имале мање финансијске издатке у процесу одступања балансно одговорних страна. Самим тим су и остварени дебаланси били знатно мањи, а последично и приходи и расходи за ангажовање балансне енергије и за одступање балансно одговорних страна су били мањи од процењених. Приход и расходи по основу балансне енергије регулисани су Правилима о раду тржишта електричне енергије којима се детаљно прописује успостављање и функционисање балансне одговорности на тржишту електричне енергије, функционисање балансног механизма, као и начин поравнања одступања баланских група на тржишту електричне енергије. На ове приходе и расходе ЕМС АД нема утицаја обзиром да зависе искључиво од понашања учесника на тржишту и понуда за балансирање које подносе учесници у балансном механизму.

Приход од алокације прекограничних преносних капацитета остварен је у износу од 6,6 милијарди динара, и већи је за 2,9 милијарди динара у односу на планирани. Приходи зависе од енергетске ситуације у окружењу и понуда које дају учесници на аукцијама за доделу капацитета на које ЕМС АД нема утицај. Услед високих цена електричне енергије на билатералном и организованом тржишту дошло је и до веће потражње за капацитетима јер цена капацитета прати цену енергије. То је директно утицало да цене месечних и дневних капацитета буду више, а самим тим и приходи по основу алокација прекограничних преносних капацитета. Током израде плана за 2023. годину очекивало се да ће се приходи на доделама капацитета усталити на нижим вредностима.

Приход од услуге прекограничне размене по ИТС методологији у периоду I-IX 2023. године остварен је у износу од 140 милиона динара, што је за 40% мање од плана, који је износио 232 милиона динара. Приход од услуге транзита по ИТС механизму реализује се по основу методологије која је део европске регулативе и зависи од транзита остварених у целој интерконекцији на које ЕМС АД нема утицај.

Приход од прикључака објеката на преносну мрежу за период I- IX 2023. године планиран је у износу од 659 милиона динара, а реализован је у износу од 178 милиона динара, односно мањи је за 482 милиона динара у односу на планиране.

Реализација прихода од прикључака се односи на приходе од прикључења по основу услуга за израду студија прикључења, израде планске и техничке документације, као и услуге праћења градње за следеће објекте прикључења:

- Serbia ZIJIN и то: ТС Бор 5 у износу од 74 милион динара и ТС Велики Кривељ у износу од 6,7 милиона динара;
- Инфраструктура железнице Србије и то: ЕВП Суботица, ЕВП Нови Сад и ЕВП Врбас у износу од по 5,8 милиона динара;
- Трафостаница Сирмијум у износу од 37,6 милиона динара.
- Ветроелектрана Ветрозелена у износу од 8,4 милиона динара.
- Термоелектрана Винча у износу од 5,8 милиона динара.
- Ветроелектрана Кривача у износу од 5 милиона динара.
- Ветроелектрана Пландиште у износу од 2 милиона динара.
- ТС Minth у износу од 1,8 милиона динара;
- Ветроелектрана Никине Воде у износу од 1,6 милиона динара;

Динамиком реализације уговора управљају клијенти са којима су уговори закључени, те су одступања од очекиване динамике реализације уговора проузроковала да реализација прихода буде мања од планиране.

Такође, разграничени приходи по основу прикључења односе се на:

- ВЕ Кошава, односно на приходоване трошкове амортизације за период I-IX 2023. године у износу од 23 милиона динара;
- прикључење кабловских водова 172/1 ТСБГ 6 – ТСБГ 45 и 172/2 ТСБГ45 – ТЕ ТО НБГ у износу од 5,9 милиона динара.

У планском износу од 659 милиона динара, 500 милиона динара се односи на планирану примопредају прикључка ТС Чукару Пеки, до чије реализације још увек није дошло.

Приход од услуга трећим лицима планиран је у износу од 2.410 милиона динара, а остварен у износу од 649 милиона динара и мањи је за 1.762 милиона динара од планираних за исти период.

Приходи од услуге *FSKAR* у периоду I-IX 2023. године остварени су у износу од 559 милиона динара, што је 4 пута мање од планираног, и представља основни разлог одступања прихода од услуга трећим лицима од плана. *FSKAR* је нова ENTSO-E методологија у оквиру синхроног подручја континентална Европа која се примењује за поравнање нежељених одступања, и која замењује досадашњи механизам за обрачун компензационог програма. Примењује се од 1. јула 2021. године. На ове приходе EMC АД нема утицаја и не могу се прецизно планирати јер су условљени понашањем учесника на иностраном тржишту електричне енергије.

Највећи део ових прихода односи се на:

- приходе од услуге *FSKAR* у износу од 559 милиона динара,
- приходе по основу услуге *IGCC* у износу од 46 милиона динара,
- приход од услуга за издавање сагласности, техничких и локацијских услова у укупном износу од 18 милиона динара
- приходе од осталих услуга *ENTSO-e* (развој и имплементација комуникационе мреже) у износу од 8,6 милиона динара,
- приходе од продаје услуга трећим лицима на домаћем тржишту у укупном износу од 6,7 милиона динара, по основу одржавања ТС Макиш ЈП Водовод, као и ангажовања запослених EMC АД на радовима на далеководима, баждарење бројила...
- приход по основу коришћења одмаралишта предузећа у износу од 6,6 милиона динара
- приход од координације СММ блока у износу од 3,5 милиона динара.

Инвестиције у сопственој режији у периоду I-IX 2023. године планиране су у износу од 22,5 милиона динара, а реализоване у износу од 23 милиона динара што је за 3% више од планираног износа.

Остали пословни приходи у периоду I-IX 2023. године планирани су у износу од 166 милиона динара, а реализовано је 195 милиона динара, што је за 18% више од планираног износа.

Највећи део ових прихода односи се на:

- донације које представљају амортизовани део основних средстава, истребованог материјала и резервних делова у износу 126 милиона динара
- приходе по основу закупнина у износу од 35 милиона динара (највећи део се односи на Центар за координацију сигурности, Електроисток Пројектни биро, Електроисток Изградњу, Електроенергетски координациони центар и SEEPEx AD Београд)
- остале пословне приходе у износу од 20 милиона динара. Највећи део ових прихода односи се на приходе од ЈП ЕПС, ЕКЦ, SEEPEx, SCC, Електроисток Пројектни биро и ЕПС Дистрибуцију по основу префактурисавања режијских и комуналних трошкова као и приходе од издавања гаранције порекла

- приходе по основу наплате штете од осигуравајућих друштава у износу од 14 милиона динара
- приходе од усклађивања имовине осим финансијске у износу од 4 милиона динара,

Финансијски приходи

Финансијски приходи у периоду I-IX 2023. године остварени су у износу од 175,7 милиона динара.

Остали приходи

У периоду I-IX 2023. године остали приходи остварени су у износу од 16,5 милиона динара.

2.3.2. Укупан расход

Укупан расход у периоду I-IX 2023. године остварен је у износу од 29.710 милиона динара.

Трошкови електричне енергије у периоду I-IX 2023. године износе 252 милиона динара и мањи су од планираних за 9%, а односе се на трошкове електричне енергије за сопствену потрошњу трансформаторских станица напонског нивоа 220 kv и 400 kv и трошкове електричне енергије за пословне објекте.

Трошкови набављене електричне енергије за покриће губитака у преносу у периоду I-IX 2023. године износе 8.586 милиона динара и мањи су за 885 милиона динара у односу на планиране за исти период 2023. године.

Да би се умањио негативан ефекат раста цене електричне енергије на пословање ЕМС АД интервенисала је Влада Републике Србије и донела Закључак 05 број: 312-11081/2022-1 од 29.12.2022. године којим се Влада РС сагласила да продајна цена електричне енергије за надокнаду губитака у преносном систему, односно дистрибутивном систему не прелази 132 ЕУР/МWh.

У периоду I-III 2023. године, губици су се набављали по цени од 132 €/МWh колико је и планирано за исти период.

Према Закључку Владе број 338-2815/2023 од 30.03.2023. године, од априла до јула цена се формирала тако да буде једнака цени месечног фјучерса за електричну енергију за базну испоруку за тржиште Србије објављеној на интернет страници берзе ЕЕХ 25.-ог дана у месецу који претходи месецу испоруке, под условом да та цена не прелази 132 EUR/MWh. У случају да је ова цена већа од 132 EUR/MWh, примењује се продајна цена електричне енергије за надокнаду губитака у мрежи за односни месец, у износу од 132 EUR/MWh.

У априлу цена је износила 111,23 EUR/MWh; у мају 107,37 EUR/MWh; у јуну 86,18 EUR/MWh, у јулу 101,29 EUR/MWh; у августу 97,95 EUR/MWh и у септембру 70 EUR/MWh.

Просечна реализована цена за период I-IX 2023. године за куповину губитака у преносу износила је 108,88€/MWh.

Трошкови балансне енергије, материјала и горива у периоду I-IX 2023. године остварени су у износу од 8.816 милиона динара.

Расходи по основу балансног механизма и балансне одговорности проистичу из Правила о раду тржишта електричне енергије. Ниво цена на тржишту електричне енергије диктира понашање учесника на тржишту, тако да су балансно одговорне стране принуђене да се што боље балансирају и организују своје планове рада како би имале мање финансијске издатке у процесу одступања балансно одговорних страна. Самим тим су и остварени дебаланси били знатно мањи, а последично и приходи и расходи за ангажовање балансне енергије и за одступање балансно одговорних страна су били мањи од процењених. Правилима о раду тржишта детаљно се прописују успостављање и функционисање балансне одговорности на тржишту електричне енергије, функционисање балансног механизма, као и начин поравнања одступања баланских група на тржишту електричне енергије. На ове расходе ЕМС АД нема утицаја обзиром да зависе искључиво од понашања учесника на тржишту и понуда за балансирање које подносе учесници у балансном механизму.

Расходи по основу хаваријске (комерцијална и натурална) и терцијарне енергије планирани су у износу од 138 милиона динара. У периоду I-IX 2023. године реализовани су у износу од 26 милиона динара, што је 19% планиране реализације за период.

Трошкови помоћног, канцеларијског и режијског материјала у периоду I-IX 2023. године остварени су у износу од 20 милиона динара и мањи су 35% у односу на планиране.

Ови трошкови се односе на трошкове помоћног, режијског и материјала за одржавање хигијене у износу од 9,6 милиона динара и трошкова канцеларијског материјала у износу од 10,5 милиона динара.

Трошкови инвентара у периоду I-IX 2023. године реализовани у износу од 39 милиона динара и мањи су од плана за 32 милиона динара. Трошкови инвентара односе се на набавку специјализованог електроничарског, хидрауличног, телекомуникационог алата као и другог алата неопходног за обављање основне делатности предузећа.

У периоду I-IX 2023. године трошкови ЛЗО (личне заштитна опрема) у употреби планирани су у износу од 66,9 милиона динара, а реализовани у износу од 11,5 милиона динара. Лична заштитна опрема је смештена на залихама и када се буде истребовала реализација ће бити евидентирана на конту трошка.

Гориво и мазиво за транспортна средства за период I-IX 2023. године реализовани су у износу од 77 милиона динара.

Трошкови ауто гума у употреби реализовани су у износу од 3 милиона динара.

Остала енергија за период I-IX 2023. године остварена је у износу од 12,7 милиона динара.

Трошкови одржавања за извештајни период остварени су у износу од 1.345 милиона динара.

Трошкови амортизације остварени су у износу од 2.452 милиона динара.

Укупни трошкови запослених за период I-IX 2023. остварени су у износу од 2.498 милиона.

Укупни трошкови осигурања за период I-IX 2023. године износе 189,3 милиона динара.

Трошкови за обавезе према држави су складу са законским прописима и реализовани су у периоду I-IX 2023. године у износу од 434 милиона динара.

Порез на имовину за период I-IX 2023. године реализован је у износу од 125 милиона динара.

Трошкови накнада за коришћење вода остварени су у износу од 260 хиљада динара.

Таксе за период I-IX 2023. године реализоване су у износу од 17 милиона динара.

Остале обавезе према држави за период I-IX 2023. године реализоване су у износу од 92,6 милиона динара.

Накнада за рад Агенције за енергетику РС у складу је са Методологијом за одређивање цене приступа систему за пренос електричне енергије и реализована је у износу од 117,5 милиона динара, што је на нивоу плана. Висина накнаде је утврђена према ценама из тарифе за приступ на коју је добијена сагласност Агенције за енергетику Републике Србије од 24.09.2021. године.

Порез на еко фонд за период I-IX 2023. године реализован је у износу од око 2 милиона динара.

Накнада за коришћење националних паркова за период I-IX 2023. године реализована је у износу од 79 милиона динара.

Трошкови системских-помоћних услуга у периоду I-IX 2023. године остварени су у износу од 2.711,7 милиона динара што је за 10% мање од планираног износа за исти период. Обрачунавају се месечно у складу са реализованим количинама и ценама помоћних-системских услуга коју је утврдила Агенција за регулаторни период („Одлуком о ценама помоћних услуга и закупа резерве снаге за системске услуге секундарне и терцијарне регулације за 2022. годину" АЕРС број 828/2022- Д-02/2, од 29. децембар 2022. године.") и то:

Остали пословни расходи за период I-IX 2023. године износе 1.813 милиона динара.

Финансијски расходи

Финансијски расходи за период I-IX 2023. године остварени су у износу од 205,8 милиона. .

Остали расходи

У периоду I-IX 2023. године остали расходи реализовани су у износу од 137,4 милиона динара.

2.4. Резултат пословања

За период I-IX 2023. године остварен је укупан добитак у износу од 1.824 милиона динара и то:

- позитиван резултат из пословних односа од 1.951 милиона динара
- негативан резултат из односа финансирања од 30 милиона динара
- негативан резултат из осталих односа од 97 милиона динара

Р. бр.	Опис	План 2023	План I-IX 2023	Остварење I-IX 2023	Индекс	Индекс
	1	2	3	4	4/2*100	4/3*100
I	Пословни приход	56.404.807	42.084.395	31.318.637	56	74
II	Пословни расход	58.765.515	43.591.687	29.367.500	50	67
I-II	РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВНИХ ОДНОСА	-2.360.708	-1.507.292	1.951.138	-83	-129
III	Финансијски приходи	29.148	5.586	175.721	603	3.146
IV	Финансијски расходи	260.866	164.468	205.762	79	125
III-IV	РЕЗУЛТАТ ИЗ ФИНАНСИЈСКИХ ОДНОСА	-231.718	-158.882	-30.041	13	19
V	Остали приходи	42.500	16.500	40.509	95	246
VI	Остали расходи	133.176	38.632	137.436	103	356
V-VI	РЕЗУЛТАТ ИЗ ОСТАЛИХ ОДНОСА	-90.676	-22.132	-96.927	107	438
VII	Укупан приход	56.476.455	42.106.481	31.534.867	56	75
VIII	Укупан расход	59.159.558	43.794.788	29.710.697	50	68
VIII-VII	УКУПАН РЕЗУЛТАТ –Добитак пре опорезивања	-2.683.103	-1.688.307	1.824.170	-68	-108
IX	Порези из добитка	0	0	291.867		
X	Одложени порески приходи/расходи периода	0	0	65.898		
XV	Нето добитак/губитак (XII-XIII+XIV)	-2.683.103	-1.688.307	1.598.201	-60	-95

Нето добитак за период I-IX 2023. године је 1.598 милиона динара.

3. Инвестиције

За период I-IX 2023. године инвестиције су реализоване у износу од 5.474 милиона динара, односно 73% планираног износа за исти период.

Најзначајније реализоване инвестиције у области енергетике за период I-IX 2023. године односе се на следеће пројекте:

Назив пројекта	у 000 динара
ДВ 2x110kV Краљево 3 – Нови Пазар 1	572.004
МВ 2x110kV Ниш 2 - Ниш 6	545.648
ДВ 110kV бр. 104 ТС Инђија 2 – ТС Београд 5, опремање специјалним проводником	522.845
КБ 110kV Београд 1 - Београд 6	393.143
Систем контроле радова у даљински управљаним објектима	312.642
Објекти ЕМС - реконструкција адаптација ДВ220kV	281.641
Пословна зграда ЕМС-а, Војводе Степе 412, санација.	243.966
РП 400 kV Ђердап I, реконструкција	242.656
ДВ 110 kV Ивањица - Гуча	205.139
ТС 400/220/110kV Панчево 2, реконструкција	200.964
ТС 400/110 kV Бор 2 - реконструкција	125.214
ТС Србобран - Реконструкција у ТС 400/220/110 kV	122.055

Најзначајније реализоване инвестиције у информационо телекомуникационе технологије у периоду I-IX 2023. године односе се на:

Назив пројекта	у 000 дин.
Надоградња телекомуникационог транспортног система	328.737
Надоградња комутационог система ЕМС АД	60.946
Испорука система заштите локалног управљања трафостаницама	28.966
Имплементација Identity and Governance Management	27.364
Имплементација софтвера PLEXSOS	17.701

4. Финансијска средства за набавку добара, радова и услуга за обављање делатности и средства за посебне намене

Трошкови одржавања

Средства за одржавање преносне мреже, уређаја и грађевинских објеката, ИКТ опреме и возног парка у периоду I-IX 2023. године планирана су у износу од 1,5 милијарди динара, а остварена у износу од 1,3 милијарди динара.

5. Елементи за сагледавање политике цена услуга за приступ систему за пренос електричне енергије

Према Закону о енергетици, сагласност на цене за приступ систему за пренос електричне енергије даје Агенција за енергетику Републике Србије.

Приход од приступа систему за пренос електричне енергије по тарифним елементима реализован је према тарифи на коју је Агенција за енергетику Републике Србије дала сагласност на седници одржаној 24.09.2021. године (Одлука о давању сагласности на Одлуку о одређивању цена за приступ систему за пренос електричне енергије бр. 501/2021-Д-02/1).

Преглед цена по тарифним ставовима, дат је у табели:

Тарифе	Једин. мере	Цена у дин. по јед. мере одобрени МОП (24.09.2021)
Одобрена снага	kW	59,3603
Прекомерна снага	kW	237,4412
Активна енергија - Виша тарифа	kWh	0,4742
Активна енергија - Нижа тарифа	kWh	0,2371
Реактивна енергија (за $\cos\varphi \geq 0,95$)	kvarh	0,2863
Прекомерна реактивна енергија (за $\cos\varphi < 0,95$)	kvarh	0,5727

У следећој табели дате су просечна годишња укупна (брutto) цена за приступ систему за пренос електричне енергије и цена без трошкова набављене електричне енергије за покриће губитака у преносу, трошкова системских услуга и регулаторне накнаде:

Опис	Одобрени ниво цене од 24.09.2021
Просечна укупна цена за пренос електричне енергије (динара/kWh)	0,623
Цена преноса без трошкова губитака, системских услуга и регулаторне накнаде (динара/kWh)	0,342

Укупна цена преноса електричне енергије се састоји из следећих компоненти:

		<i>Одобрени ниво цене од 24.09.2021</i>
Нето пренос	дин/KWh	0,342
Системске услуге	дин/KWh	0,085
Губици	дин/KWh	0,193
Регулаторни трошкови	дин/KWh	0,004
Укупно	дин/KWh	0,623

6. Констатације

У периоду I-IX 2023. године ЕМС АД је остварило позитиван бруто резултат пословања од 1.824 милиона динара, док је у извештајном периоду планиран губитак у од 1.688 милиона динара. Нето добитак за период I-IX 2023. године износи 1.598 милиона динара.

На бољу реализацију бруто резултата пословања у односу на планирани највише су утицали:

- приход од приступа који је мањи за 711 милиона динара због мање пренете количине електричне енергије од планиране
- приходи од прикључака који су мањи за 482 милиона динара - није реализована примопредаја прикључка ТС Чукару Пеки (500 милиона динара)
- мање остварени трошкови за набавку електричне енергије за покриће губитака у преносу у износу од 885 милиона динара

Да би се умањио негативан ефекат раста цене електричне енергије на пословање ЕМС АД интервенисала је Влада Републике Србије и донела Закључак 05 број: 312-11081/2022-1 од 29.12.2022. године којим се Влада РС сагласила да продајна цена електричне енергије за надокнаду губитака у преносном систему, односно дистрибутивном систему не прелази 132 ЕУР/МWh.

Према Закључку Владе број 338-2815/2023 од 30.03.2023. године, од априла до јула цена се формирала тако да буде једнака цени месечног фјучерса за електричну енергију за базну испоруку за тржиште Србије објављеној на интернет страници берзе EEX 25. дана у месецу који претходи месецу испоруке, под условом да та цена не прелази 132 EUR/MWh. У случају да је ова цена већа од 132 EUR/MWh, примењује се продајна цена електричне енергије за надокнаду губитака у мрежи за односни месец, у износу од 132 EUR/MWh.

Дана 31.08.2023. године донет Закључак Владе 05 бр. 338-7933/2023 којим се препоручује продајна цена електричне енергије за надокнаду губитака у преносном систему у износу од 70 евра/MWh и препоручује се Снабдевачу да закључи анекс уговора са Наручиоцем који ће се примењивати од 1. септембра 2023. године до 31. децембра 2023. године. Закључен је Анекс бр.

2 Уговора о потпуном снабдевању електричном енергијом за надокнаду губитака у преносном систему у којем је дефинисана цена од од 70 евра/MWh и примењиваће се од септембра до децембра 2023.године.

У периоду I-IX 2023. године друштво је уредно измиривало обавезе према држави и запосленима. Обавезе према добављачима су измириване уз одређена кашњења која су последица неблагоприятног измиривања обавеза Електродистрибуције Србије доо Београд према ЕМС АД. Неизмирене обавезе Електродистрибуције Србије доо Београд по основу приступа систему за пренос електричне енергије на дан 30.09.2023. године износе 851 милиона динара.